Dok nr.:

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

Postboks 2101 Vika
0125 OSLO
Telefon 23174200
16783364 105/25-120/CFA001

PÅTEGNINGSARK

JONAS GAHR STØRE, F. 25.08.1960, M.FL. – KLAGE OVER HENLEGGELSESBESLUTNING - OMGJØRING

Sendes med sakens dokumenter **Kripos, Postboks 2094 Vika, 0125 OSLO**, under henvisning til Kripos' beslutning 6. mai 2025 om å henlegge saken (dok. 14,01,08). Kripos begrunnet henleggelsen slik:

> "Påstander om straffbare handlinger begått av statsrådets medlemmer og medlemmer av Stortinget i denne egenskap behandles som kjent ved Riksrett, jf. Grunnloven § 86. Anmeldelsen må eventuelt oversendes til Stortinget for vurdering ved ansvarskommisjonen, jf. riksrettergangsloven § 30 første ledd."

Saken ble henlagt på kode 016 – avgjort utenfor straffesak.

Foreningen "Grandmothers against genocide" innga 16. april 2025 anmeldelse til Kripos (dok. 02,01). Anmeldelsen gjelder mulig medvirkning til folkemord, forbrytelse mot menneskeheten og krigsforbrytelser, jf. straffeloven §§ 101 flg., i forbindelse med Israels *"militære operasjoner i Gaza og på Vestbredden*". Det heter i anmeldelsen at anklagen om medvirkning gjelder "*alle de lovbrudd som Israel gjør seg skyldig i*".

Anmeldelsen retter seg mot statsminister Jonas Gahr Støre, utenriksminister Espen Barth Eide, finansminister Jens Stoltenberg og tidligere finansminister Trygve Slagsvold Vedum. I anmeldelsen angis aktuelle medvirkningshandlinger blant annet slik:

> "Denne anmeldelsen er begrenset til de mest åpenbare handlingene. Det er ingen tvil om at de anmeldte er direkte ansvarlige for de handlinger som begås og har blitt begått. De har og har hatt beslutnings-myndighet over at Norge:
>
> * investerer i israelske selskaper som bidrar til den ulovlige okkupasjonen av Palestina gjennom Oljefondet
> * investerer i selskaper som bevæpner Israel og dermed bidrar til folkemordet
> * investerer i tyske og amerikanske og andre selskaper som leverer våpen til Israel
> * selger våpendeler produsert i norske, statseide bedrifter, som brukes i Israels krigføring"

Grandmothers against genocide påklaget henleggelsen 8. mai 2025 (dok. 14,01,09). Det anføres at Grunnloven § 86 ikke kommer til anvendelse, og at det er politiet som skal etterforske krigsforbrytelser m.v. Klagen er rettidig. Klagen ble utdypet i brev til Kripos 13. mai 2025 (dok. 14,01,10).

Godkjent digitalt
Carl Fredrik Fari (CFA001) 13.02.2026

Kripos oversendte klagen til Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) 13. mai 2025, med forslag om at klagen ikke tas til følge (dok. 01,01). Fra oversendelsen siteres:

> "Klagen inneholder ingen nye opplysninger som tilsier et annet resultat. Slik politiet vurderer anmeldelsen retter den seg mot medlemmer og tidligere medlemmer av Regjeringen Støre, hvor de påståtte straffbare handlingene er begått i regi av deres konstitusjonelle roller. Det følger da av Grunnlovens § 86 at det er Riksrett som er riktig instans for rettsforfølgning, og at anmeldelsen ved slike tilfeller skal oversendes Stortingets ansvarskommisjon, jf. riksrettergangsloven § 30 første ledd. Kripos etterforskningsansvar for internasjonale forbrytelser i medhold av påtaleinstruksen § 37-3 annet ledd endrer ikke dette."

I e-post 2. juni 2025 med vedlegg fra Grandmothers against genocide ble klagen utdypet ytterligere (dok. 14,01,15 og 14,01,16).

Undertegnede har siden vært i kontakt med klager v/ Marianne Bergvall, som ønsket å inngi nye bevis før det ble tatt stilling til klagen (dok. 14,01,21-22). NAST har deretter mottatt to "bevisskriv" fra Grandmothers against genocide; e-post 10. november 2025 med vedlegg (dok. 14,01,17) og e-post 29. januar 2026 med vedlegg (dok. 14,01,18-20).

I sistnevnte e-post – som betegnes som "*et siste bevisskriv med oppsummering i forbindelse med vår anmeldelse av 16. april d.å., av statsministeren med flere, for medvirkning til Israels forbrytelser*" - anmodes for øvrig om at saken ses i sammenheng med Palestinakomiteens anmeldelse 6. januar 2026 (sak 17058249), og det heter at bevisskrivet "*understøtter og utfyller deres anmeldelse*".

Er Riksretten rette instans eller skal anmeldelsen behandles av den ordinære påtalemyndigheten?
Riksrettens kompetanse er regulert i Grunnloven § 86, og første ledd i bestemmelsen lyder slik:

> "Riksretten dømmer i første og siste instans i de saker som Stortinget anlegger mot statsrådets, Høyesteretts eller Stortingets medlemmer for straffbart eller annet rettsstridig forhold når de har brutt sine konstitusjonelle plikter."

Spørsmålet er om de påståtte straffbare handlingene innebærer brudd på *konstitusjonelle plikter*. Utenfor området for konstitusjonelt ansvar er statsråder mv. underlagt de alminnelige reglene om straff, og eventuelle straffesaker går for de vanlige domstolene.

Det legges til grunn at det er en meget snever ramme for riksrettens kompetanse, og at det konstitusjonelle ansvaret ble ytterligere begrenset ved riksrettsreformen i 2007, da begrepet "*konstitusjonelle plikter*" ble innført. Før lovendringen begrenset § 86 Riksrettens kompetanse til handlinger eller unnlatelser som de konstitusjonelt ansvarlige begår "*som saadanne*", og "*dette uttrykket er i praksis blitt tolket meget restriktivt*", jf. Dokument nr. 19 (2003-2004) Rapport til Stortingets presidentskap fra utvalget til å utrede alternativer til riksrettsordningen (Kosmo-utvalget) s. 8. Fra samme rapport s. 10 siteres:

> "U t v a l g e t foreslår at grunnlaget for det konstitusjonelle ansvar begrenses ytterligere i forhold til den avgrensning som ligger i dagens forståelse av uttrykket «som saadanne» ved at ansvaret knyttes til kriteriet «brudd på konstitusjonelle plikter». Brudd på en konstitusjonell plikt vil foreligge ved brudd på Grunnloven eller konstitusjonell sedvanerett. Også uregelmessigheter knyttet til avgjørelser som etter sakens art eller viktighet skulle vært brakt inn for statsråd iht. Grunnloven § 28 vil være å anse som brudd på en konstitusjonell plikt."

Hva gjelder nærmere om hvilke handlinger en statsråd kan begå som kan innebære brudd på konstitusjonelle plikter heter i rapporten blant annet (s. 13):

> " Fellesnevneren for handlinger som bare statsråder, stortingsrepresentanter og høyesterettsdommere kan begå, er at de alle gjelder *brudd på Grunnloven.*
> ….
> For *statsrådene* er det særlig brudd på opplysningsplikten – herunder den særlige opplysningsplikt som følger av Grunnloven § 75 – som vil kunne være aktuell. Også plikten til å søke avskjed etter mistillitsvedtak er en sentral konstitusjonell plikt. Dessuten vil statsrådenes plikt til å fremføre kraftige motforestillinger mot ulovlige beslutninger etter Grunnloven § 30 tredje ledd, omfattes. Brudd på plikten til å innhente Stortingets samtykke – eksempelvis i traktatsaker etter Grunnloven § 26 annet ledd – vil også måtte pådømmes ved riksrett. Det samme vil brudd på plikten til å innkalle Stortinget etter Grunnloven § 39."

Videre formuleres i Dokument nr. 19 (2003-2004) s 14 følgende alminnelige retningslinje for angivelse av Riksrettens kompetanse:

> "Det bemerkes at forslaget antas å innebære en avgrensning av Riksrettens kompetanse i forhold til det som nå gjelder. Som en alminnelig retningslinje kan Riksrettens kompetanse angis gjennom de straffbare forhold som uttrykkelig er nevnt i ansvarlighetsloven. Handlinger som rammes av den alminnelige borgerlige straffelov, faller bare inn under Riksrettens kompetanse dersom lovbruddet ble begått i sammenheng med brudd på en konstitusjonell plikt eller handlingen i seg selv utgjør et konstitusjonelt pliktbrud. Det bemerkes i denne sammenheng at flere av ansvarlighetslovens bestemmelser, f.eks. § 10 og § 11, vil ramme kvalifiserte former for tjenesteforsømmelse, og ansvarlighetslovens bestemmelser må antas å dekke de fleste typer lovbrudd som kan karakteriseres som brudd på en konstitusjonell plikt."

I Karnov lovkommentar heter blant annet følgende om begrepet "konstitusjonelle plikter", jf note 5 til Grunnloven § 86:

> "Den praktisk viktige konsekvensen av likebehandlingsprinsippet som Kosmo-utvalet bygde på, er at avgjerder ein statsråd tek som departementssjef på grunnlag av delegert kompetanse frå statsrådet, er forvaltningsavgjerder som fell utanfor jurisdiksjonen til Riksretten. Det vil vere størstedelen av avgjerdene til statsrådane. Det betyr at klåre lovbrot som ein statsråd gjer som departementssjef – til dømes ulovlege instruksar til embetsverket, som i Danmark førte til riksrett mot og domfelling av statsrådane Ninn-Hansen i 1995 og Støjberg i 2021 – som hovudregel ikkje skal gå for riksrett i Noreg. Illustrerande er avgjerda til kontroll- og konstitusjonskomiteen i 2023 om dåverande statsråd Anette Trettebergstuens brot på lovbestemte habilitetsreglar i samband med utnemningar til offentlege verv. Komiteen kom til at forholda ikkje gjaldt brot på konstitusjonelle plikter etter Grunnlova § 86 og sende saka vidare til politiet, sjå Innst. 215 S (2023–2024) s. 5."

På denne bakgrunn er det undertegnedes vurdering at de påståtte straffbare handlingene som anmeldelsen gjelder ikke kan anses som brudd på konstitusjonelle plikter. Anmeldelsen må derfor behandles av den offentlige påtalemyndighet, og Kripos sin beslutning om å henlegge saken omgjøres.

Saken returneres etter dette Kripos, med anmodning om at Kripos vurderer om det er grunn til å iverksette etterforskning, jf. straffeprosessloven § 224. Det er naturlig at saken ses i sammenheng med Palestinakomiteens anmeldelse 6. januar 2026 (sak 17058249), slik også klager har bedt om.

Godkjent digitalt
Carl Fredrik Fari (CFA001) 13.02.2026

Klager underrettes om omgjøringen ved kopi av denne påtegningen, mens Kripos bes underrette de anmeldte om avgjørelsen.

Det nasjonale statsadvokatembetet, 13. februar 2026

Carl Fredrik Fari

Dokumentet er sendt i kopi til:
Grandmothers against genocide v/ Marianne Bergvall og Kirsti Mæhle

Godkjent digitalt
Carl Fredrik Fari (CFA001) 13.02.2026